

BILAGA 2

2019-06-25

Samrådsredogörelse

Ny 130 kV kraftledning Nykvarn – Almnäs samt flytt av befintlig ledning vid Almnäs, Nykvarns kommun, Stockholms län

Projektorganisation:

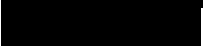
Vattenfall Eldistribution AB

www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00

Org.nr: 556417-0800

Projektledare:

Tillstånd och rättigheter:

Samrådsredogörelse

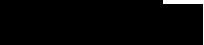
Sweco Energy AB

Box 340 44

100 26 Stockholm

www.sweco.se

Uppdragsledare:

Samrådsunderlag:

Granskning:

Foton, illustrationer och kartor: Sweco Energy AB

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter	4
2	INKOMNA SYNPUNKTER I STRÅKSAMRÅDET	8
2.1	Myndigheter	8
2.2	Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	11
2.3	Enskilda särskilt berörda	12
3	INKOMNA SYNPUNKTER I STRÄCKNINGSSAMRÅDET	15
3.1	Myndigheter	15
3.2	Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	16
3.3	Enskilda särskilt berörda	18
4	INKOMNA SYNPUNKTER I KOMPLETTERANDE STRÄCKNINGSSAMRÅD	21
4.1	Myndigheter	21
4.2	Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	24
4.3	Enskilda särskilt berörda	27
5	LÄNSSTYRELSENS BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	29

BILAGOR:

1. Dokumentation stråksamråd
2. Dokumentation sträckningssamråd
3. Dokumentation kompletterande sträckningssamråd
4. Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV markkabel/luftledning¹ mellan Nykvarn och Almnäs, samt flytt av en befintlig ledning vid Almnäs, i Nykvarns kommun, Stockholms län.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap Miljöbalken (MB) vilket framgår av bestämmelsen i 2 kap 8 a§ Ellagen. Samrådet är en del av tillståndsprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samrådet har genomförts i aktuellt fall samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur Sökanden beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

1.1.1 Tidiga möten

Ett tidigt möte hölls med Länsstyrelsen i Stockholms län och Nykvarns kommun i juni 2016. I detta skede var det aktuellt med två stycken 130 kV ledningar mellan Nykvarn och Almnäs. Syftet med detta möte var att i ett tidigt skede diskutera stråk och eventuellt sträckningar för de planerade ledningarna, samt att inhämta information om det område där ledningarna planerades.

1.1.2 Stråksamråd

Det formella samrådet inleddes med ett stråksamråd, under november 2016-januari 2017. Stråksamrådet omfattade breda stråkalternativ samt alternativa utföranden för två nya planerade ledningar mellan Nykvarn och Almnäs. Dokumentation från samrådet finns samlad i Bilaga 1.

Stråksamrådet genomfördes som ett skriftligt samråd där information skickades ut till berörda parter. Ett samrådsunderlag skickades ut till myndigheter och andra sektorsintressen, se Tabell 1 nedan. Berörda fastighetsägare och närboende fick ett mer kortfattat informationsbrev, med möjlighet att beställa det kompletta samrådsunderlaget. I samrådsutskicket uppmanades fastighetsägare och övriga berörda att informera om eventuella arrendatorer och nyttjanderättshavare som kunde komma att beröras av den nya ledningen. Annonsering skedde i Dagens nyheter, Måsen och Länstidningen Södertälje. Samrådsunderlaget fanns även tillgängligt på Sökandens webbsida.

¹ Vanligtvis benämns ledningar på de aktuella spänningsnivåerna 70 kV ledning eller 130 kV ledning. Ledningarnas driftspänning (nominell spänning) är egentligen något högre än dessa värden, 77 respektive 138 kV. Ledningarnas konstruktionsspänning, dvs den högsta spänningen för vilken anläggningen är konstruerad, är i dessa fall 84 kV respektive 145 kV. Planerad ledning kommer i denna samrådsredogörelse att benämnas 130 kV ledning.

Tabell 1. Förteckning över myndigheter och sektorsintressen med vilka samråd hållits.

Nykvarns kommun	Friluftsförbundet
Södertälje kommun	Naturskyddsföreningen i Södertälje/Nykvarn
Länsstyrelsen i Stockholms län	Naturskyddsföreningen Stockholm
Skogsstyrelsen	Turinge – Taxinge Hembygdsförening
Svenska kraftnät	Södertälje Nykvarns Orienteringsförening
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Turinge Scoutkår
Trafikverket	Lantbrukarnas riksförbund
Naturvårdsverket	Lantbrukarnas riksförbund Mälardalen
Luftfartsverket	Skanova
Försvarsmaktens högkvarter	Telge Nät AB
Sveriges Geologiska Undersökning	Arlanda flygplats
Jägarnas Riksförbund Nykvarn/Södertälje	Bromma flygplats
Södertälje Ornitologiska förening	Eskilstuna flygplats
Riksantikvarieämbetet	Stockholm Skavsta flygplats
Jägarnas Riksförbund	Västerås flygplats

De yttranden som inkom i stråksamrådet redovisas i avsnitt 2 nedan. Den information som framkom i stråksamrådet utgjorde, tillsammans med övriga aspekter så som natur- och kulturmiljövärden, underlag för att utvärdera de olika stråken. Alternativ 1 avfärdades och togs inte med i det vidare sträckningssamrådet.

1.1.3 Sträckningssamråd

Sensommaren 2017 genomfördes ett sträckningssamråd. I detta samråd ingick möjliga sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3. Det var i detta samråd fortfarande aktuellt med två parallellgående ledningar. Dokumentation från samrådet finns samlad i Bilaga 2.

I sträckningssamrådet skickades ett samrådsunderlag till samma myndigheter och sektorsintressen som varit del i det första samrådet, se

Tabell 1 ovan. Berörda fastighetsägare och närboende fick, på samma sätt som i stråksamrådet, ett mer kortfattat informationsbrev med möjlighet att beställa det kompletta samrådsunderlaget. Även innehavare av rättigheter, på de fastigheter som var direkt berörda av sträckningsalternativen, erhöll detta samrådsbrev. Annonsering skedde i Dagens nyheter, Svenska Dagbladet, Måsen och Länstidningen Södertälje. Samrådsunderlaget fanns även tillgängligt på Sökandens webbsida.

I september 2017 hölls ett samrådsmöte i form av "öppet hus" i Nykvarn. Vid mötet presenterades information om bakgrunden till projektet, alternativa sträckningar och tekniska utföranden, samråds- och tillståndsprocessen för nya ledningar och miljökonsekvensbeskrivningens (MKB) planerade innehåll. Synpunkter togs emot och en diskussion kring projektet fördes.

De yttranden som inkom i sträckningssamrådet redovisas i avsnitt 3 nedan. Framkomna synpunkter analyserades. Alternativ A, som endast består av markförlagd kabel, avfärdades av Sökanden mot bakgrund av att ett kabelutförande är en avsevärt dyrare lösning med flera tekniska nackdelar jämfört med luftledning. Kabelutförandet skulle enligt Sökandens bedömning inte tillföra tillräcklig nätnytta i förhållande till investeringen.

I sträckningssamrådet inkom synpunkter på alternativ B från berörd markägare vid Almnäs. Alternativet skulle medföra ett stort intrång för planerad markanvändning (pågående detaljplaneläggning). Två alternativa sträckningar på den sista sträckan fram till Almnäs föreslogs, alternativ B2 och B3.

Två möten avseende alternativ B2 och B3 hölls med markägaren och Nykvarns kommun. Markägaren ställde sig positiv till de alternativa lösningarna, framförallt alternativ B3. Ett möte hölls även med Södertälje kommun då alternativ B3 sträcker sig över kommungränsen.

Efter nämnda möten inkom Södertälje och Nykvarns kommun med ett gemensamt yttrande där de tillsammans motsatte sig alternativ B samt de olika delalternativen med motiveringen att alternativet skulle inverka negativt på utvecklingen av framtida etableringar i områdena Mörby och Almnäs.

Till följd av detta bedömdes de båda alternativen B2 och B3 som mindre lämpliga då de kommer i konflikt med planerad markanvändning (befintliga detaljplaner och pågående planläggning).

Då inget av de samradda alternativen A eller B bedömdes som den bästa möjliga lösningen utreddes nya alternativa sträckningar. I ett mycket tidigt projektskede innan stråksamrådet (våren 2016), hade ett alternativ längs med E20 föreslagits i diskussioner med Nykvarns kommun. Detta en avvisades då av kommunen då det befarades stora skyltläget för kommande verksamheter söder om E20. Sökanden valde dock, efter genomfört sträckningssamråd, att åter ta upp alternativet längs E20 och genomförde en framkomlighetsstudie för ett sådant alternativ. Studien visade att alternativet är genomförbart om anpassning sker till närliggande intressen. Berörd markägare vid Almnäs ställde sig också positiv till detta alternativ. Nykvarns kommun har sedermera också ställt sig positiv till detta alternativ.

1.1.4 Kompletterande sträckningssamråd

Ett kompletterande samråd genomfördes januari-februari 2019. Inför detta samråd hade vissa förutsättningar ändrats. En ny transformatorstation behöver uppföras vid Almnäs varför anslutningspunkten vid Almnäs flyttades. En annan ändring sedan tidigare samråd var att det nu

endast var aktuellt med en kraftledning mellan Nykvarn och Almnäs. Dokumentation från samrådet finns samlad i Bilaga 3.

Samrådet avsåg ett nytt alternativ strax söder om E20, alternativ C, samt tidigare alternativ B som nu hade förlängts till den nya anslutningspunkten vid Almnäs. För att möjliggöra den nya ledningens passage vid trafikplats Almnäs behöver även den befintliga 77 kV ledningen ÄL92 S4, som kommer norrifrån, byggas om i ny sträckning där den korsar E20. Denna ombyggnation omfattades också av samrådet.

I det kompletterande sträckningssamrådet skickades ett samrådsunderlag till samma myndigheter och sektorsintressen som varit del i stråksamrådet, se Tabell 1 ovan. Berörda fastighetsägare och närboende fick, på samma sätt som i stråksamrådet, ett mer kortfattat informationsbrev med möjlighet att beställa det kompletta samrådsunderlaget. I samrådsutskicket uppmanades fastighetsägare och övriga berörda att informera om eventuella arrendatorer och nyttjanderättshavare som kunde komma att beröras av den nya ledningen. Annonsering skedde i Dagens nyheter, Svenska Dagbladet, Måsen och Länstidningen Södertälje. Samrådsunderlaget fanns även tillgängligt på Sökandens webbsida.

De yttranden som inkom i det kompletterande sträckningssamrådet redovisas i avsnitt 4 nedan.

2 INKOMNA SYNPUNKTER I STRÅKSAMRÅDET

Samtliga samrådsyttranden finns i sin helhet i Bilaga 1.

2.1 Myndigheter

2.1.1 Länsstyrelsen i Stockholms län

Kulturmiljö

Alla föreslagna stråk berör kända fornlämningar som riskerar att påverkas av en ledningsbyggnation. Sett ur fornlämningssynpunkt föredras markförlagd kabel. En ledningssträckning bör placeras så att påverkan på fornlämningar undviks. Länsstyrelsens enhet för kulturmiljö måste kontaktas för ytterligare samråd i samband med den fortsatta planeringen av ledningen. Inom alternativ 1 och den sydligaste delen av alternativ 2 kan ytterligare fornlämningar, som inte är kända finnas. Det krävs därför en arkeologisk utredning innan påverkan på fornlämningar kan bedömas för dessa områden.

Naturmiljö

Inget av alternativen berör några stora naturvärden och innebär små skillnader sett från naturvårdssynpunkt. Naturvärdena behöver därmed inte ha ett starkt inflytande över valet av korridor. Alternativ 3 (markförlagd kabel) anses medföra minst till påverkan på de naturvärden som finns. Länsstyrelsen påpekar att den natur som i översiktsplanen finns inom verksamhetsområdet är tänkt som en kompensation för påverkan på vattensalamander i andra delar av verksamhetsområdet. Alternativ 2 berör en naturligt meandrande bäckfåra kantad av lövskog där skador riskeras på både naturvärdesobjekt och vattenmiljön. Stråket passerar även andra skogliga naturvärdesobjekt, bland annat två lövdominerade brynmiljöer och två äldre barrskogsbestånd omgivna av brukad skog.

Avverkning i en eventuell framtida ledningsgata skulle skada naturvärdesobjekten, men de barrdominerade objekten kommer sannolikt ändå avverkas genom skogsbruket. Hänsynstagande till de lövdominerade brynmiljöerna vid linjesträckning har bättre förutsättning att ge långsiktig effekt. Genom angränsande markers naturvärden, främst söderut, är det troligt att de västra delarna av alternativ 2 skulle kunna bidra till stärkta populationer och bättre spridningsmöjligheter för rödlistade fjärilar och kärlväxter, särskilt om linjesträckningen läggs söder om järnvägen. Effekten behöver vägas mot negativa effekter, framför allt bäckpassagen. Ur naturvårdssynpunkt behöver kommande MKB främst utreda konsekvenser av passagen av bäckfåran i alternativ 2 söder om ställverket vid Mörby, samt påverkan på de båda ekarna samt rekryteringsträd i trädmiljöerna i Länsstyrelsens inventering av skyddsvärda träd i kulturlandskapet.

Sökandens kommentar:

Efter genomfört stråksamråd avfärdade Sökanden stråkalternativ 1 då detta alternativ sträcker sig genom ett område som enligt kommunens översiktliga planering ska lämnas oexploaterat. Alternativet skulle medföra negativpåverkan på friluftslivets intressen norr om E20. Alternativet mötte också stort motstånd från närboende och fastighetsägare. Sökanden valde att utreda sträckningar inom stråk 2 och 3 inför sträckningssamrådet.

Sökanden beaktade Länsstyrelsens synpunkter inför val av sträckningar att ta vidare till sträckningssamråd. Det sträckningsalternativ, i markkabelutförande, som togs fram inom stråkalternativ nr 3 avfärdades efter genomfört sträckningssamråd. Markkabel medför planerings-

och samordningsmässiga svårigheter. Det är också ett olämpligt utförande då det medför långa felavhjälpningstider och är betydligt dyrare än luftledningsutförande.

Inför detaljprojektering av ledningen kommer Sökanden i samråd med Länsstyrelsen närmare undersöka behovet av arkeologisk utredning och, om så bedöms påkallat, genomföra sådan utredning i nödvändig omfattning för att minimera påverkan på fornlämningar.

2.1.2 Nykvarns kommun

Kommunen inkom ej med något formellt samrådsyttrande i stråksamrådet, de inkom dock med ett underhandsbesked:

Nykvarn växer kraftigt befolkningsmässigt och allt talar för en fortsatt kraftig befolkningstillväxt med de nybyggnationer som pågår. Det är därför positivt att Vattenfall säkerställer elkraftförsörjningen för Nykvarns medborgare och företag.

Kommunen konstaterar att Vattenfall har varit lyhörd efter det samrådsmöte som genomfördes tidigare i detta arbete. Det är mycket positivt eftersom Stockholm Syd är utpekad i den regionala utvecklingsplanen, Rufs2010, och det är av stor vikt att området ges de bästa möjligheter som finns för att stärka ytterligare företagsetableringar.

Av de olika alternativen föredrar Nykvarns kommun det markförlagda alternativet. Om detta av tekniska och ekonomiska perspektiv inte är möjligt föredrar Nykvarns kommun det norra alternativet norr om motorvägen E20. I slutskedet av det alternativet förordar vi även här markförläggning om det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

Sökanden genomförde ett möte med kommunen i april 2017 för att diskutera stråkalternativen. Vid mötet framkom följande:

Kommunens intention är att behålla området norr om E20 och Gamla Strängnäsavägen oexploaterat. Kommunen anser att det norra alternativet (alternativ 1) innebär risk för motsättningar med friluftslivsintressen.

Kommunen tror att en luftledningssträckning är möjlig inom det södra stråkalternativet (alternativ nr 2). Detta förutsätter dock en noggrann samordning mellan Sökanden och kommunen för att finna en sträckning som tar hänsyn till pågående planläggning av området. I delar av området är planläggningen i ett tidigt skede med stora osäkerheter om kommande utformning. Visioner finns bl.a. om ett miljömotorcentrum med en testbana för tunga fordon, söder om järnvägen.

Sökandens kommentar:

Efter genomfört stråksamråd avfärdade Sökanden stråkalternativ 1 och valde att utreda sträckningar inom stråk 2 och 3 inför sträckningssamrådet.

Sökanden bedömer inte att en kraftledning enligt alternativ 2 (sträckningsalternativ B i sträckningssamråden) skulle utgöra ett hinder för korsande eller parallellgående testbana för bilar. Men samordning krävs framför allt avseende stolplacering och eventuellt kan särskilda påkörningsskydd krävas vid stolplatser.

Parallellavstånd till järnvägen behöver diskuteras och utredas vidare med hänsyn till planläggning för verksamheter söder om järnvägen (t.ex. miljömotorcentrum med testbana).

2.1.3 Södertälje kommun

Södertälje kommun berörs endast av det södra stråket alternativ 2). Stråket berör ett område som ligger i anslutning till Almnäsberget, där aktivt detaljplanearbete pågår, ett samrådsförslag beräknas preliminärt skickas ut andra kvartalet 2017. Södertälje vill påtala vikten av att de planerade ledningsdragningarna inte inverkar menligt på möjligheterna att utveckla markområdet som verksamhetsområde.

Södertälje vill göra Vattenfall uppmärksamma på att en vägdragning är planerad över kommungränsen (norr om Almnäsberget och västerut mot Nykvarn). Läget för denna vägdragning behandlas i planarbetet, och den exakta dragningen är därmed inte fastlagd.

Både iordningsställande av marken samt vägbyggnationen kring Almnäsberget kan komma att innebära stora sprängnings- och bergarbeten vilket kan komma att påverka placering och utbyggnad av nya kraftledningar.

Sökandens kommentar:

Efter genomfört stråksamråd avfärdade Sökanden stråkalternativ 1 och valde att utreda sträckningar inom stråk 2 och 3 inför sträckningssamrådet. Alternativ 2 berör Södertälje kommun. Södertälje kommun kontaktades i det fortsatta sträckningssamrådet.

2.1.4 Naturvårdsverket

Naturvårdsverket meddelar att de inte har något att erinra.

2.1.5 Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet hänvisar till Länsstyrelsen som företrädare för de statliga kulturmiljöintressena.

2.1.6 Luftfartsverket (LFV)

Luftfartsverket har inget att erinra men informerar om att samråd ska ske med flygplatser inom 60 km från området.

Sökandens kommentar:

Inbjudan till samrådet skickades ut till de fem flygplatser som ligger inom 60 km från de planerade ledningarna.

2.1.7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig.

2.1.8 Trafikverket

Trafikverket hänvisar till generell information avseende passage av Trafikverkets anläggningar, finns även på trafikverket.se.

Ur elsäkerhetsperspektiv samt störningsmässigt för järnvägens el, signal och teleanläggningar är det inte att föredra att anlägga ledningen i enighet med alternativ 2. Alternativet förutsätter att utförandet av ny 130 kV ledning sker enligt telestörningsnämndens meddelande 21. Samt krav i TDOK 2014:0354, BVF 540.731 – Korsning med starkströmsledningar över och under järnväg. I detta skede har trafikverket inga ytterligare synpunkter.

Sökandens kommentar:

Efter genomfört stråksamråd avfärdade Sökanden stråkalternativ 1 och valde att utreda sträckningar inom stråk 2 och 3 inför sträckningssamrådet. Vid framtagande av sträckningsalternativ togs Trafikverkets synpunkter i beaktande.

2.1.9 Sveriges geologiska undersökning (SGU)

SGU meddelar att de inte har något att erinra.

2.1.10 Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

2.2 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare**2.2.1 Svenska Kraftnät (SvK)**

SvK har inget att erinra mot upprättade förslag.

2.2.2 Eskilstuna flygplats

Flygplatsen meddelar att de inte berörs av ledningen.

2.2.3 YourSpace AB (inkom per telefon)

Företaget har idag en luftledning över sin fastighet sydost om station Nykvarn och framförde önskemål om att markförlägga befintlig ledning, i samma schakt som nu aktuella ledningar.

Sökandens kommentar:

En ombyggnation till markkabel av den befintliga luftledningen kan utredas om fastighetsägaren är villig att bekosta detta. Det handläggs då som ett separat kundärende.

2.2.4 Skanova

Skanova Elskyddsärenden har inga speciella synpunkter på samrådet. Alla stråkalternativ påverkar telenätet i viss omfattning vid Nykvarn och stråk 1 korsning av väg 576 nära Almnäs. För detaljer se www.ledningskollen.se.

Se även Telestörningsnämndens meddelande nr 21 (avstånd mellan kraft- och teleledningar).

Sökandens kommentar:

Sökanden har kontrollerat berörda ledningar via ledningskollen, och tagit hänsyn till dessa vid planeringen av ledningen.

2.2.5 Lantbrukarnas riksförbund (LRF)

LRF menar att luftledningen inte är bästa möjliga teknik utan att markförlagd kabel är det samt att Vattenfall vill ha luftledning enbart ur snäva företagsekonomiska kriterier utan hänsyn till jord- och skogsbruksproduktion, närboende, miljö och övrig samhällsekonomi. LRF förordar markförlagd kabel.

Sökandens kommentar:

Sökanden valde att avfärda luftledningsalternativ 1 då detta innebär påverkan på närboende, nytt intrång i obruten skogsmark samt påverkan på friluftslivet. Sökanden valde att utreda sträckningar inom stråk 2 och 3 inför sträckningssamrådet. Det ska i sammanhanget tydligt framhållas att dessa

sträckningar till övervägande del berör markområden som är under planläggning för storskaliga verksamhetsområden.

Det sträckningsalternativ, i markkabelutförande, som togs fram inom stråkalternativ nr 3 avfärdades efter genomfört sträckningssamråd. Markkabel är en dyrare tekniska lösning än luftledning och en teknisk lösning som sällan tillämpas på regionnätetsnivå. Markförlagd ledning innebär sämre förutsättningar för att lokalisera fel och åtgärda dem jämfört med detsamma för en luftledning. Markkablar producerar också mer reaktiv effekt än luftledningar och det tillkommer därför höga kostnader för kompensering med reaktorer i de stationer som ledningen ansluter till.

2.2.6 Friluftsförändringen

Inom området norr om väg 576 går Täljeleden, en omtyckt vandringsled som används för olika aktiviteter. Denna del av leden går från Måsnaren och fram till Kämsta. Området norr om väg 576 och söder om Sjöbacka är ett bra skogsområde för vandring och rekreation, och innehåller bl.a. en fornborg.

Den föreslagna dragningen i detta alternativ och de ingrepp den medför skulle väsentligt störa möjligheterna att utöva det rörliga friluftslivet. Föreningen förordar därför att ledningen grävs ned söder om E20.

Sökandens kommentar:

Sökande valde att avfärda alternativ 1 i enlighet med Friluftsförändringens synpunkter.

2.3 Enskilda särskilt berörda

2.3.1 Fastighetsägare nr 1

Fastighetsägaren föredrar att ledningen byggs enligt alternativ 2.

Sökandens kommentar:

Sökanden valde, inför sträckningssamrådet, att utreda sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3.

2.3.2 Fastighetsägare nr 2

Fastighetsägarna motsäger sig luftledningsalternativet, alternativ 1. De menar att de permanentboende kommer att utsättas för strålning och hälsorisker. Det finns barn och vuxna med nedsatt hälsa som skulle påverkas negativt av den strålning en ny kraftledning skulle medföra.

Familjen flyttade ursprungligen dit för närheten till skogen och vill inte se den huggas ner till förmån för en kraftledning. De menar vidare att deras ekonomi kommer påverkas negativt då värdet på fastigheterna kommer sjunka i fall en kraftledning uppförs i anslutning till fastigheterna.

Fastighetsägaren förordar alternativ 2 eller 3 då inga familjebostäder påverkas av de alternativen.

Sökandens kommentar:

Sökanden valde, inför sträckningssamrådet, att utreda sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3.

2.3.3 Fastighetsägare nr 3

I det planerade logistik- och industriområdet Stockholm Syd ingår mark från Ånsta 1:1 och Ånsta 1:2. Vidare finns en egen detaljplan under arbete tillsammans med Nykvarns kommun för fastigheterna.

Söder om trafikplats Almnäs pågår, precis som noteras i samrådsunderlaget, detaljplanearbete. I detaljplanearbetet ska prövas möjligheten att utveckla området för verksamheter inom logistik och icke störande industri. Planeringen av området sker med utgångspunkten att det ska kunna kopplas samman med det befintliga/planerade verksamhetsområdet Mörby i väster via en genomgående gata i öst-västlig riktning. Den genomgående gatan ges i de båda detaljplaneplanförslagen ett utrymme om ca 20 meter och avses inrymma både gata, gång- och cykelväg samt diken/planteringszoner. I anslutning till gatan planeras kvartersmark. För att erhålla en effektiv och säker dragning av ledningen genom området söder om trafikplats Almnäs och samtidigt möjliggöra en flexibel användning av intilliggande tomter förordas att ledningen förläggs i den genomgående gatan alltså likt "Alternativ 3 - markkabel" i förslaget till stråkalternativ.

Sökandens kommentar:

Sökanden valde, inför sträckningssamrådet, att utreda sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3.

2.3.4 Fastighetsägare nr 4

Fastighetsägarna förespråkar markförlagd kabel, alternativ 2 eller 3, vill inte se alternativ 1. Deras fastighet berörs direkt av alternativ 1 oavsett om det skulle bli markkabel eller luftledning.

Prästgårdsberget norr om landsväg 576 används för rekreation, jakt av närboende och skulle påverkas negativt av en ledningsdragning i enlighet med alternativ 1.

2004 styckades 3 fastigheter av deras fastighet och en ny väg drogs då fler tomtavstyckningar planeras. Alt 1 går rakt genom detta område och skulle påverka attraktiviteten av området.

En tidigare luftledning har markförlagts på fastigheten för att minska risk för kollision vid start och landning med helikopter på Vänstra 2:5. Alt 1 går genom det utflygningsområde som nyttjas vid start och landning och utgör därmed en klar riskfaktor.

Sökandens kommentar:

Sökanden valde, inför sträckningssamrådet, att utreda sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3.

2.3.5 Fastighetsägare nr 5

Fastighetsägaren motsätter sig alternativ 1. Fastighetsägaren menar att det alternativet skulle innebära negativ inverkan både för boende och fastighetsägare längs sträckningen.

Elektromagnetisk strålning, ekonomiska förluster blir följden. Markägaren menar att de andra alternativen inte ger samma påverkan då det handlar om industrifastigheter men föredrar främst en markledning.

Sökandens kommentar:

Sökanden valde, inför sträckningssamrådet, att utreda sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3.

2.3.6 Fastighetsägare nr 6

Fastighetsägaren emotsätter sig helt en dragning av Vattenfalls 130 kV kraftledningar på norra sidan av gamla Strängnäs vägen. Med modern teknik och forskning gällande strålningsrisker, samt risk för skada, åverkan, eller naturstörningar pga. av väder, nederbörd samt omkullfallna träd, finns inga skäl att ens överväga en luftdragen ledning i bostadsnära område, norr om väg 576. Som ni skriver så ökar tillväxten i området och det kommer att utvecklas än mer framöver. Därför bör kraftledningarna dras på södra sidan av E20, och då markförläggas, så att man frigör mark för annan utveckling, samt minskar hälsoriskerna.

De bedriver även fårverksamhet och livsmedelsproduktion.

Fastighetsägaren ser området kring Vänstra och dess närhet som ett levande djur- och naturområde, granne till Vidbynäs golfbana, rikt på vilt, bär och svamp. Att skövla i detta område, bygga högspänningsledningar med en gatbredd av 35 meter, samt riskera människors hälsa, och markens höga värden, både ekonomiskt och biologiskt är vansinne.

Nykvarns kommun beslutade 2015-10-06 i DP för Kungsbro 1:1 att "området direkt norr om Gamla Strängnäsvägen (väg 576) har höga naturvärden och är ett viktigt inslag av landskapsbilden"... "omgivande landskapet är viktigt att bevara och inga ingrepp får göras norr om Gamla Strängnäsvägen..."

Sökandens kommentar:

Sökanden valde, inför sträckningssamrådet, att utreda sträckningar inom stråkalternativ 2 och 3.

3 INKOMNA SYNPUNKTER I STRÄCKNINGSSAMRÅDET

Samtliga samrådsyttranden finns i sin helhet i Bilaga 2.

3.1 Myndigheter

3.1.1 Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter på förslagna sträckningar utan hänvisar till tillämpliga delar i Länsstyrelsens yttrande i stråksamrådet.

Sökandens kommentar:

Se Sökandens kommentarer till det tidigare yttrandet ovan under avsnitt 2.1.

3.1.2 Nykvarns kommun

Kommunen förordar det markförlagda alternativet. Nykvarns kommun ser stora fördelar av samordning mellan markförlagd kabel och Nykvarns markförlagda infrastruktur som är tänkt i samma stråk.

Om det av tekniska eller ekonomiska perspektiv inte är möjligt med markförlagd ledning kvarstår enbart det södra alternativet i luftburen ledning. Likt det förslag som presenteras i samrådsunderlaget förordar Nykvarns kommun markkabel ut från station Nykvarn, om det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

Nykvarns kommun betonar vikten av samspel mellan Vattenfall och kommunen rörande stolpplacering och ledningssträckning vid ett eventuellt luftledningsalternativ. Detta för att en ny ledning inte ska begränsa möjligheterna till utveckling och företagsetablering i området.

Sökandens kommentar:

Alternativ A har avfärdats av Sökanden då det medför planerings- och samordningsmässiga svårigheter. Markabel är också ett olämpligt utförande då det medför långa felavhjälpningstider och är betydligt dyrare än luftledningsutförande.

Vid luftledningsutförande kommer en dialog att föras med kommunen, för att anpassa ledningen till befintliga och kommande planer inom området.

3.1.3 Södertälje kommun

Miljökontoret har inga synpunkter angående sträckningen för de planerade kraftledningarna.

Sträckningen i alternativ A är inte inom Södertälje kommun och sträckningen B tangerar endast kommungränsen i en punkt. Inga kända naturvärden finns i denna punkt och inga kommentarer från hälsoskydd.

3.1.4 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig.

3.1.5 Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har i nuläget inget att erinra.

3.1.6 Luftfartsverket (LFV)

Som sakägare av CNS-utrustning yttrar LFV att de inte har något att erinra mot något av utredningsalternativen men föredrar alternativ A, markkabelalternativet.

Sökandens kommentar:

Alternativ A har avfärdats av Sökanden då det medför planerings- och samordningsmässiga svårigheter. Markabel är också ett olämpligt utförande då det medför långa felavhjälpningstider och är betydligt dyrare än luftledningsutförande.

3.1.7 Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Då ledningssträckorna, oavsett valt alternativ, bara berör terräng med lera, morän och berg har vi inget att anföra mot något av dessa och avstår från att förorda något av dem.

3.1.8 Trafikverket

Trafikverket är väghållare för väg 518 samt 509 som berörs av förslaget. Alternativ B korsar Svealandsbanan. Trafikverket förordar det alternativ som inkräktar minst på deras anläggningar.

Mark kring vägarnas och järnvägarnas närområde kan med fördel användas till att förlägga kraftledningar. Dock förutsätts att vägen eller järnvägen inte påverkas genom att drift eller underhåll fördyras, försvåras eller på annat vis påverkas negativt.

Enligt väglagen måste ledningsägaren söka tillstånd hos väghållningsmyndigheten innan en ny ledning dras fram eller vid arbete med en ledning i vägområdet. Nyanläggning av luftledningar på stolpar nära vägen tillåts inte av trafiksäkerhetsskäl. Utbyte av stolpar tillåts i begränsad omfattning, men på sikt bör sådana ledningar istället läggas i marken eller flyttas så långt från vägen att det inte finns någon risk för påkörning.

Trafikverket upplyser vidare om ansökan för korsning av väg och järnväg samt dispenstrafik kan behöva sökas.

Sökandens kommentar:

Trafikverket kommer att kontaktas för tecknande av avtal och inhämtande av tillstånd i samband med kommande projektering. Projektering av ledningen kommer att ske så att Trafikverkets anläggningar inte påverkas.

3.2 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

3.2.1 Svenska kraftnät (SvK)

SvK har ingenting att erinra mot upprättat förslag.

3.2.2 Telge Nät AB

Telge nät har inget att erinra mot något av alternativen. Dock kan markkabelalternativet komma att kräva att Telge nät behöver flytta på befintliga ledningar.

Sökandens kommentar:

Vid detaljprojektering av ledningen kommer Sökanden att kontakta Telge Nät för samordning av ledningar.

3.2.3 Skanova

Skanova har inga synpunkter på alternativen.

3.2.4 Telia Sverige Net Fastigheter AB (TSNFAB)

TSNFAB informerar om att de har en telestation på en av de fastigheter som alternativen berör.

Med avseende för risk för störning mellan utrustningar förutsätter Telia Sverige Net Fastigheter AB att ytterligare information och möjlighet att yttra sig ges i god tid innan ytterligare åtgärder sker i ärendet när sträckningen ska fastställas.

TSNFAB informerar om att kablage och ledningar ägs av Skanova vilka också måste ges tillfälle att uttala sig i ärendet.

Sökandens kommentar:

Telestörningsnämndens rekommendationer kommer att tillämpas i samband med projektering av ledningen. Nämnda telestation berörs av alternativ B. Denna sträckning förordas inte av Sökanden som har valt att förorda alternativ C från det kompletterande samrådet.

Skanova har informerats och har yttrat sig i samrådet.

3.2.5 Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Mälardalen

I yttrandet argumenterar LRF för uppfattningen att markförlagd kabel generellt bör beaktas som bästa möjliga teknik och alltid bör väljas när det är tekniskt möjligt. En av LRF framställd sammanfattning av yttrandet återfinns nedan:

”Vattenfalls samrådsunderlag förespråkar ett luftburet kraftledningsalternativ men detta sker utan att visa att det är tekniskt omöjligt att använda sig av markförlagd ledning på den aktuella sträckan. Man har heller inte visat att det är tekniskt nödvändigt med luftburen ledning. LRF anser därför att valet av luftburen kraftledning bör motiveras och tydliggöras med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3§ och 3 kap. 4§ miljöbalken om kravet på bästa möjliga teknik som orsakar minsta möjliga skada och intrång på miljön och andra motstående intressen med avseende på jordbruks- och skogsbruksproduktion, störning för närboende, miljö och övrig samhällsekonomi.

Med andra ord, om det är tekniskt möjligt att använda sig av markförlagd elkabel på den aktuella sträckan anser LRF att en analys skall utföras av Vattenfall där samtliga kostnader ingår för jämförelse av luftburen- respektive markförlagd kraftledning med avseende på:

- elektromagnetiska fält - risk för cancer och andra sjukdomar
- natur- och kulturmiljö och det rörliga friluftslivet
- framtida byggande och nuvarande boendemiljö
- koldioxidbindning och brukningsvärde av skogsmark
- livsmedelsproduktion och brukningsvärde av jordbruksmark
- marknadsvärdeförändring av närliggande fastigheter

LRF menar att markförlagd elkabel både baserat på växelströms- och HVDC-VSC teknik bör beaktas som bästa möjliga teknik (Anon. 2016) då det jämfört med luftburna växelströmsledningar bidrar till stora fördelar för samhälle, företag, och individer. LRF ber därför att Vattenfall återkommer med ett uppdaterat samrådsunderlag som innehåller en jämförelse av olika tekniska alternativ som bygger på offerter framtagna av möjliga leverantörer av kraftledningssystem tillsammans med en mer djupgående samhällsekonomisk jämförelse av skilda teknikalternativs externa kostnader som

ansluter till de hänsyn som föreskrivs i miljöbalken. Ett sådant förfarande kan klargöra vad som sammantaget får anses vara bästa möjliga tekniklösning för närboende, miljö, och övrig företags- och samhällsekonomi. LRF Mälardalen anser tillsvidare att markkabel enligt alternativ A vore bäst för en ny kraftledning i det nu aktuella projektet mellan Nykvarn och Almnäs.”

Sökandens kommentar:

LRF argumenterar för markförläggning av ledningen främst med hänvisning till minskad påverkan på jord- och skogsbruksområden och härmed förknippade intressen och konsekvenser, samt påverkan på boendemiljö. Sökanden vill här framhålla att ledningen i det aktuella fallet är planerad att dras fram över marker som är föremål för pågående planläggning för verksamheter av industriell karaktär eller redan är planlagd för sådana verksamheter. Huvuddelen av det berörda området har i såväl Nykvarns kommuns översiktsplan som Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUF 2010) utpekats för logistikcenter.

Ett tidigare studerat alternativ (alternativ 1 i stråksamrådet) som till större del berörde pågående skogsbruk avfärdades inför det fortsatta samrådet, på grundval av synpunkter som framfördes i stråksamrådet.

Alternativ A har avfärdats av Sökanden då det medför planerings- och samordningsmässiga svårigheter. Markabel är också ett olämpligt utförande då det medför långa felavhjälpningstider och är betydligt dyrare än luftledningsutförande.

Ledningens påverkan på berörda intressen och de avvägningar som gjorts vid valet mellan luftlednings- och markkabelutförande kommer att beskrivas närmare i den miljökonsekvensbeskrivning som upprättas inför koncessionsansökan.

3.3 Enskilda särskilt berörda

3.3.1 Fastighetsägare nr 1

Fastighetsägarnas fastighet Båglan är en lantbruks- och skogsfastighet strax söder om alternativ B – luftledningens skärningspunkt med järnvägen. Fastigheten har utvecklats under senare år med nybyggt häststall, nyligen inhägnade beteshagar samt pågående anläggning av reguljär ridbana.

Fastigheten kan anges vara en del av det sörmländska kulturlandskapet med mindre arealer åkermark, löv- och barrholmar med omgivande skogsmark.

Alternativ B med upp till 35 meter höga fackverksstolpar kommer att drastiskt försämra landskapsbilden utifrån Båglans perspektiv. Bostadsfastighetens väsentliga större fönster är riktade mot norr och direkt mot alternativets övergång av järnvägen.

Vid informationstillfället den 5 september kunde ingen upplysa om fackverksstolparna skulle vara belysta eller inte. Sådan belysning skulle verka klart störande för bostadshuset. Viss belysningsstörning finns idag från stora stolpar tillhörande Söderenergis lager för träflis på andra sidan järnvägen.

Vår uppfattning är att alternativ B – luftledning blir klart störande och medför presumtiv värdeminskning av vår fastighet. Båglanberget i anslutning till och del av vår fastighet är av Nykvarns kommun i översiktsplan angivet som väsentligt rekreativt område, som givetvis även berörs av de upp till 35 meter höga fackverksstolparna.

Vid och runt den tänkta luftledningens övergång av järnvägen vid Lillsanden finns ett betydande antal naturvårdsvärden, nyckelbiotop och kulturella värden som är identifierade. I

samrådsunderlaget anges alltför lättvindigt att det fixar sig. Problemen vid SS2 – Bågglamossen blir allt mer besvärliga med vattendränkning till följd av bäveraktiviteter.

Generellt gäller enligt Miljöbalken (2 kap 6 §) att "det alternativ bör väljas som är mest lämpligt med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö". Med denna utgångspunkt är det för oss naturligt att klart förorda alternativ A och förkasta alternativ B. Alternativ A grävs huvudsakligen längs vägar mellan två punkter på ett planerat och startat industriområde benämnt Stockolm Syd med klart mindre effekter på miljö, inklusive jordbruksmark, samt natur- och kulturvärden än vad som gäller för alternativ B.

Härtill kommer att i samrådsunderlaget anges under rubriken Elektromagnetiska fält en osäkerhet samt att magnetfältet från en markbaserad kabel ha ett mer begränsat utbredningsspann än en motsvarande luftburen – vilket ytterligare talar för alternativ A.

Samrådsunderlaget avslutas med Vattenfalls ställningstagande avseende teknikval. Där anges att alternativ A inte är rimligt ur ett ekonomiskt perspektiv. Med betydande förundran finner vi rörande alternativ A skrivningen: "Att investera i dyr teknik anser man inte vara samhällsmässigt ansvarigt". Betyder det att Vattenfall aldrig kan tänka sig markkabel?

Ny teknik är dyr – den skall inte användas är en helt orimlig slutsats för en enskild part som är berörd av ärendet. Det är ju inte precis första gången Vattenfall intar denna hållning.

Slutdelen i det berörda stycket blir närmast patetisk: "Vattenfall vill dock framhålla att samrådet avser de båda studerade teknikerna...". Det ger ett bestämt intryck av att Vattenfall har bestämt sig att genomföra sin uppfattning, men lagen tvingar ett formellt samråd.

Tiden mellan samrådsmöte 5 september och den tidpunkt då synpunkter skriftligen senast skall lämnas, den 11 september, är orimligt kort. Vi förbehåller oss därför att efter avstämning med andra enskilda berörda och med Nykvarns kommun att kunna inkomma med kompletterande synpunkter.

Sökandens kommentar:

Alternativ A har avfärdats av Sökanden då det medför avsevärda planerings- och samordningsmässiga svårigheter. Markabel är också ett olämpligt utförande då det medför långa felavhjälpningstider och är betydligt dyrare än luftledningsutförande. Luftledning är att föredra i regionnätet och är det mest kostnadseffektiva alternativet om inte mycket starka skäl talar emot luftledning.

Inför det kompletterande samrådet togs ett nytt sträckningsalternativ, alternativ C, fram strax söder om E20. Fastighetsägarna har inte yttrat sig i det kompletterande sträckningssamrådet. Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förorda alternativ C.

3.3.2 Fastighetsägare nr 2

Fastighetsägaren stöder, tillsammans med sina hyresgäster, helt och fullt synpunkter inskickade av fastighetsägare nr 1.

Sökandens kommentar:

Se Sökandens kommentarer till yttrandet från fastighetsägare nr 1 ovan.

3.3.3 Fastighetsägare nr 3

Som vi nämnde i vårt förra brev den 6 januari 2017 (*Sökandens kommentar: stråksamrådet*) ingår vår mark med ca 75 ha i det planerade logistik- och industriområdet Stockholm Syd och vi har en egen detaljplan under arbete tillsammans med Nykvarns kommun. För vår räkning utförs detaljplanarbetet av arkitektfirman Krook & Tjäder.

Vi gläder oss åt att det tidigare alternativet med luftledning norr om Strängnäsvägen tagits bort. Det skulle ha förstört kulturhistoriskt intressanta och vackra naturpartier kring det gamla gårdstorpet Karelen.

Vi förordar alternativ A (röd) markkabel.

Den nya trafikplatsen Almnäs längs E20 anlades på Hanstaviks mark och dess syfte är att öppna upp det blivande logistik- och industriområdet Stockholm Syd. I stället för att vår mark närmast söder om trafikplatsen troligen skulle exproprierats för industriområdet – tanken hos Nykvarns kommun är att Mörby och Almnäs skall växa ihop till ett sammanhållet område – så valde vi som privata markägare att försöka vara med i exploateringen. Vi fick därför betala en för oss betydande delsumma för trafikplatsen.

Enligt både expertis och marknad är vår del av marken närmast trafikplatsen en nyckel till att hela Stockholm Syd kommer igång och utvecklas, d.v.s. att tomtmark köps och det börjar byggas.

Internationella logistikföretag har redan visat intresse för markköp av de block med tomter som är inritade på den nästan färdiga detaljplanen, vilken snart skall ut på granskning.

Såvitt vi kan förstå skulle luftledningen (blå) (*Sökandens kommentar: alternativ B*) omöjliggöra bebyggelse på betydande ytor, både på Hanstaviks mark och på mark som Nykvarns kommun skall exploatera.

Den planerade tomtmarken skulle sålunda förlora i attraktionskraft och försvåra en gynnsam utveckling av Stockholm Syd.

Som angavs i förra brevet skulle den planerade genomgående gatan från Almnäsvägen och västerut kunna utnyttjas för effektiv och säker anläggning av en markkabel.”

Sökandens kommentar:

Alternativ A har avfärdats av Sökanden då det medför planerings- och samordningsmässiga svårigheter. Markkabel är också ett olämpligt utförande då det medför långa felavhjälpningstider och är betydligt dyrare än luftledningsutförande. Luftledning är att föredra i regionnätet och är det mest kostnadseffektiva alternativet om inte mycket starka själ talar emot luftledning.

En luftledning enligt alternativ B inte skulle omöjliggöra bebyggelse berörd mark. I syfte att minimera användandet av värdefull mark är alternativet utformat för att i högsta möjliga mån följa befintliga eller planerade vägar samt anpassas efter befintliga och planerade detaljplaner. Under detaljprojektering av ledningen kan justeringar göras för att ytterligare minimera påverkan.

Inför det kompletterande samrådet togs ett nytt sträckningsalternativ, alternativ C, fram strax söder om E20, bl. a i samarbete med fastighetsägarna. Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förorda alternativ C.

4 INKOMNA SYNPUNKTER I KOMPLETTERANDE STRÄCKNINGSSAMRÅD

Samtliga samrådsyttranden finns i sin helhet i Bilaga 3.

4.1 Myndigheter

4.1.1 Länsstyrelsen i Stockholms län

Naturvärden

Ur naturvårdssynpunkt anser Länsstyrelsen att ledningssträckningen alternativ C, längs motorvägen, är att föredra framför det södra alternativet B, som i högre grad berör bl.a. skogsmark med höga naturvärden.

Med hänsyn till 4 § artskyddsförordningen kan detaljplanering av ledningen alternativ C dock behöva anpassas till den planering för salamandrar som görs i samband med detaljplanen för Mörby, del 5.

Den karterade skyddsvärda trädmiljön, och särskilt de skyddsvärda träd som finns i anslutning till ledningsgatan, alternativ C, ligger på sådant avstånd från ledningsgatan att de inte bör beröras av anläggningen eller underhåll.

Länsstyrelsen vill upplysa om att strandskydd råder i det område dit man planerar att flytta luftledningen (ÄL 92) mellan Långbro och Almnäs, vilket sökanden behöver beakta. Även den nya transformatorstationen hamnar enligt förslaget inom strandskyddat område.

Fornlämningar

Länsstyrelsen har inget att erinra ur fornlämningssynpunkt angående sökandes val av alternativ C som det lämpligaste alternativet.

Länsstyrelsen vill påminna om att ledningssträckningen bör placeras så att påverkan på fornlämningar undviks. Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen och det krävs tillstånd från länsstyrelsen för markingrepp i och i närheten av fornlämningar. Enligt lagen krävs även samråd med länsstyrelsen när ett arbete som kan beröra fornlämningar planeras. Detta innebär att länsstyrelsens enhet för kulturmiljö måste kontaktas för ytterligare samråd i samband med den fortsatta planeringen för ledningen.

Länsstyrelsen har utöver ovanstående inga ytterligare synpunkter på föreslagna sträckningar utan hänvisar till tillämpliga delar i Länsstyrelsens tidigare yttranden i ärendet.

Sökandens kommentar:

Sökanden noterar att Länsstyrelsen föredrar alternativ C ur naturmiljösynpunkt. En ledningssträckning enligt alternativ C kommer att anpassas till planeringen för salamandrar. Sökanden kommer att söka strandskyddsdispens där så behövs. Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förordna alternativ C.

Inför detaljprojektering av ledningen kommer Sökanden i samråd med Länsstyrelsen närmare undersöka behovet av arkeologisk utredning och, om så bedöms påkallat, genomföra sådan utredning i nödvändig omfattning för att minimera påverkan på fornlämningar.

4.1.2 Nykvarns kommun

Kommunen och dess grannkommuner växer kraftigt både avseende ny befolkning och nya företag. Det är därför positivt att Vattenfall säkerställer elkraftförsörjningen för Nykvarns medborgare och företag liksom för våra grannkommuner.

Kommunen har deltagit aktivt i de tidigare samråden och yttrade sig ex. i sträckningssamrådet. Kommunen föredrog där alternativet med markförlagd ledning, så att vår egen infrastruktur genom orådet kunde samordnas. Då detta alternativ inte visat sig ekonomiskt eller tekniskt möjligt att genomföra för Vattenfall har det enbart funnits olika alternativa sträckningar med luftledning. Inget av dessa alternativ har varit optimalt för kommunen. Samtidigt inser kommunen att elkraftförsörjningen behöver tillgodose och vill därför bidra till att så sker. Av de alternativ som redovisas i det nu aktuella samrådet förordas alternativ C, under följande förutsättningar:

- Att kommunens planlagda verksamhetsområden i det aktuella stråket inte påverkas för mycket
- Att Vattenfall kan utnyttja en smäckrare/snyggare stolpe, vilken redovisas i samrådsunderlaget
- Att Vattenfall kan bidra till att skapa en park/plats i anslutning till ställverket i Nykvarn, som medvetandegör vikten av samhällsviktig infrastruktur och som tydligt kopplas till det nationella testcenter för framtidens elfordon som kommer att etableras i området

Genom ovanstående är förhoppningen att Vattenfall i största möjliga mån kan bidra positivt till den samlade utvecklingen av Nykvarns entré och vi ser fram emot kommande arbetsmöten. Vi önskar att det träffas någon form av enklare avsiktsförklaring mellan Vattenfall och kommunen avseende ovanstående tre förutsättningar.

Sökandens kommentar:

Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förorda alternativ C.

Den exakta sträckningen kommer att tas fram i samråd med kommunen, så att planlagda verksamhetsområden inte påverkas för mycket. Sökanden avser använda de stolptyper som anges i samrådsunderlaget. Möjligheten att bidra till att skapa ovan nämnda plats i anslutning till Nykvarns transformatorstation kommer att diskuteras vidare med kommunen. Sökanden är också villig att diskutera en avsiktsförklaring avseende dessa förutsättningar.

4.1.3 Södertälje kommun

Kommunen förordar alternativ C.

Sökandens kommentar:

Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förorda alternativ C.

4.1.4 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)

MSB avstår från att yttra sig i samrådet.

4.1.5 Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Vi avstår från att svara i ärendet, och hänvisar till vår checklista för planering av infrastrukturprojekt. Den är till hjälp för att hitta till relevant information på vår hemsida.

https://www.sgu.se/globalassets/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/checklista_infrastruktur_sgu_2017-12-31.pdf

4.1.6 Försvarsmakten

Försvarsmakten har inget att erinra.

Försvarsmakten vill dock upplysa om att Försvarsmakten tidigare har bedrivit verksamhet i området bland annat skjutverksamhet. Försvarsmaktens bedömer att finns en risk att det förekommer OXA (oexploderad ammunition) i området. För att säkerställa var i området det riskerar att finnas OXA samt för att få ytterligare information bör kontakt tas med Fortifikationsverket.

Sökandens kommentar:

Fortifikationsverket har kontaktats i egenskap av fastighetsägare i samrådet. Vidare kontakt kommer att tas inför fortsatt projektering med anledning av frågan om eventuell förekomst av oexploderad ammunition.

4.1.7 Luftfartsverket (LFV)

LFV har inget att erinra mot något av utredningsalternativen eller mot raseringen och ombyggnaden av ledningen vid Almnäs. Då LFV har meddelat att deras remissvar är sekretessbelagt har deras yttrande uteslutits i Bilaga 3.

4.1.8 Trafikverket

Trafikverket är väghållare för Europaväg 20 (E20), väg 518 samt 509 som berörs av förslaget. Ett av alternativ korsar riksintresset Svealandsbanan. Trafikverket förordar det alternativ som inkräktar minst på våra anläggningar.

Alternativ B: Inledningsvis går ledningen i markfördkabel längs med väg 509, därefter korsar ledningen Svealandsbanan och går parallellt med järnvägen i 1,5 km. Därefter korsar ledningen återigen Svealandsbanan för att sedan korsa väg 518 strax söder om trafikplats Almnäs.

Alternativ C: Går parallellt med E20 i 4km och korsar trafikplats Almnäs.

Ledningar

Mark i vägens och järnvägens närområde, men som regel inte inom vägsektionen, kan med fördel användas till att förlägga ledningar. Det förutsätter att drift och underhåll av vägen eller järnvägen inte fördyras eller försvåras, samt att skador, fara eller hinder för trafik och trafikanter inte vållas på grund av ledningen eller dess kringutrustning.

Mark- och luftledningar inom vägområdet: enligt väglagen (1971:948) måste ledningsägaren söka tillstånd hos väghållningsmyndigheten innan en ny ledning dras fram eller vid arbete med en ledning i vägområdet. Nyanläggning av luftledningar på stolpar nära vägen tillåts inte av trafiksäkerhetsskäl. Utbyte av stolpar tillåts i begränsad omfattning, men på sikt bör sådana ledningar i stället läggas i marken eller flyttas så långt från vägen att det inte finns någon risk för påkörning. Avståndet till allmän väg (beläggningskant) ska motsvara minst totalhöjden för stolpen.

Om ledningen ska korsa järnvägen så ska den uppfylla kraven i Svensk Standard gällande avstånd till kontaktledningen. Ledning längs med järnvägen ska även uppfylla kraven i

Telestörningsnämndens meddelande 21, detta för att undvika störningar på järnvägens signal- och teleanläggningar.

Under utbyggnadsskedet får inte framkomligheten på järnväg eller väg påverkas.

Trafikverket vill framföra att det i den fortsatta processen åligger ledningsägaren att säkerställa att stolparnas placering och konstruktion inte utgör någon risk för vägen nuvarande och framtida drift och brukande.

Tillstånd och avtal

Trafikverket informerar om de tillstånd och avtal som krävs för ledningar som korsar väg eller järnväg.

Övrigt

Om arbetet innebär att maskiner under någon tid behöver vistas inom vägområdet för den allmänna vägen måste trafikanordningar så som vägmärken etc. sättas ut. Innan några arbeten påbörjas ska det finnas en trafikanordningsplan som ska godkännas av Trafikverket.

Trafikverket vill också upplysa om att dispenstrafik för tunga transporter kan behöva sökas. Om det gäller kommunöverskridande transporter så söks detta hos Trafikverket, annars hos respektive kommun.

Trafikverket har inga avsatt medel för att hantera kostnader som uppförandet av ledningen kan medföra.

Sökandens kommentar:

Sökanden noterar Trafikverkets synpunkter. Sökanden vill även tillägga att frågan om avstånd mellan kraftledning och väg E20 diskuterades vid ett möte mellan Sökanden, Trafikverket och Nykvarns kommun. Det framkom då att placering av kraftledningsstolpar i särskilda fall kan tillåtas närmare befintlig väg än det generellt angivna avståndet stolphöjd till beläggningskant.

4.2 Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

4.2.1 Svenska kraftnät (SvK)

SvK har ingenting att erinra mot upprättat förslag.

4.2.2 Telge Nät och Telge Återvinning

Fjärrvärme

För både alternativ B och C kommer luftledning inte påverka befintlig fjärrvärmeledning nämnvärt, dock kan fundamentens placering påverka på vissa delar av sträckorna. För markledning (C och B) behöver en mer detaljerad utredning göras om befintlig fjärrvärmeledning i Nykvarn påverkas.

Utifrån översiktskartan verkar både alternativen påverkas av markledningarna då de är placerade i samma gata. Befintlig fjärrvärme behöver skyddas vid markingrepp. Om högspänningskablar dras parallellt med FV måste säkerhetsavstånd enligt regelverk tas.

Vatten och avlopp

Inget att erinra mot något av alternativen.

Stadsnät

Stadsnät har kabel/kanalisation där Vattenfall väljer att övergå till markförlagd kabel, både i alternativ B och C. I övrigt har SN inget att erinra då vi ej har kabel/kanalisation där Vattenfall planerar att bygga luftledning.

Elnät

Vissa ledningar och/eller anläggningar kan behöva flyttas och/eller isolerjordas/särjordas om det visar sig att man får ökade magnetiska och elektriska fält i området.

Återvinning

Berör inte avfallshanteringen. Inget att erinra.

Markjuridik

Båda alternativen kommer att beröra områden med befintliga, pågående och planerade detaljplaner. Ifall lämplig sträckning blivit säkerställd så bör utrymme reserveras eller att försvårande förutsättningar undviks i detaljplan så att framdragning kan ske enkelt.

Det observeras även att båda förslagen kommer att beröra områden med fornlämningar varav vissa har både ett större antal samt är outredda. Alternativ C kan potentiellt påverka känslig våtmark med skyddade arter ifall våtmark och dagvattendammar skall anläggas inom tänkt ledningssträckning. Viktigt att dialog mellan berörda parter sker så att de båda projekten kan koordineras och inte resultera i försvårande omständigheter.

Dialog och överenskommelse bör skriftligen upprättas ifall någon av Telge Nätts ledningar behöver flyttas då framförallt alternativ B kommer att korsa/gå längs befintliga ledningar där ex. högspänningsledning för el, stadsnät och befintlig överföringsledning för fjärrvärme som försörjer Nykvarn kommer att påverkas i större eller mindre mån, så mellan Vattenfall och Telge Nät förespråkas. För alternativ C så är det framförallt befintliga elledningar som kommer att finnas inom tänkt dragning men även andra lediganslag kan även påverkas vilket framförallt gäller de sträckor som ska markförläggas. Även så är det viktigt att så snart ett av alternativen fastställts att dialog initieras med Telge Nät initieras, så att det är möjligt att ex. reservera mark för framtida fördelningsstation som planeras i Almnäs. Detta beror dock framförallt på vilka ägarförhållanden som skall råda för den tänkta stationen och därmed vem som skall säkra markåtkomsten för station. Med stor sannolikhet kan en detaljplaneändring eller ny detaljplan krävas för att säkerställa nödvändigt E-område för station så detta bör tas höjd för vid ev. tidsplanering.

Sökandens kommentar:

Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förordna alternativ C. Enligt det kartunderlag som Sökanden har erhållit från Telge Nät kommer den planerade ledningen att korsa fjärrvärmeledningen vid en punkt. Korsningen kommer att utföras enligt gällande regler. Längs Skälbyvägen kommer ledningen att ligga på andra sidan vägen i förhållande till fjärrvärmeledningen. Detta medför ett avstånd på 6-10 meter mellan ledningarna, vilket inte bedöms medföra några konflikter.

Vid detaljprojektering av den planerade ledningen kommer Sökanden att kontakta Telge Nät för samordning med stadsnät och elnät i området. Eventuella korsningar, eller förläggning av ledningen i närheten av kabel och kanalisation, utförs enligt gällande regler. Det kan bli aktuellt med flytt av kabel och kanalisation.

Den planerade ledningens förenlighet med detaljplaner i området säkerställs i samråd med Nykvarns kommun. Ledningens påverkan på fornlämningar, våtmarker etc. kommer att redovisas i den MKB som kommer att bifogas koncessionsansökan.

Sökanden har sedan tidigare kontakt med Telge Nät angående den planerade stationen vid Almnäs. Dessa kontakter kommer upprätthållas i samband med fortsatt planering och projektering.

4.2.3 Telia Elskyddsärenden

Sträckning C

Telekablar finns vid Skälbyvägen samt korsar telekabel vid två platser intill Krummeltorp. Telekablar finns utmed väg 518.

Sträckning B

Telekablar finns vid Fälherrevägen och Mörbyvägen. Ca 230 m sydväst Brostugan korsar sträckningen en telekabel. Där sträckningen korsar Svealandsbanan, söder om Mörby, finns telekabel. Telekablar finns utmed väg 518.

Kontroll av telekablar lägen och kabelanvisning beställs via www.ledningskollen.se

Skanova/Telia önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Denna ståndpunkt skall noteras i planhandlingarna.

Tvingas Skanova/Telia vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra exploatering förutsätter Telia att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Se även Telestörningsnämndens meddelande nr 21 (avstånd mellan kraft- och teleledning). <http://www.svk.se/siteassets/aktorsportalen/teknik-och-entreprenad/telestorningsnamnden/meddelanden/nr-21-avstand-mellan-hogspanningsledningar-ochlagspannings--teleanlaggningar-m.m.-utgava-5.pdf>

Sökandens kommentar:

Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förorda alternativ C. Vid detaljprojektering av den planerade ledningen kommer Sökanden att kontakta Skanova/Telia för samordning med befintliga telekablar. Om telekablar behöver flyttas med anledning av den planerade ledningen kommer detta att bekostas av Sökanden.

4.2.4 Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Mälardalen

I yttrandet argumenterar LRF för uppfattningen att markförlagd kabel generellt bör beaktas som bästa möjliga teknik och alltid bör väljas när det är tekniskt möjligt. En av LRF framställd sammanfattning av yttrandet återfinns nedan:

LRF anser att valet av teknik för kraftöverföring på den nu aktuella sträckan Nykvarn - Almnäs bör beaktas med hänsyn till vad som skrivs i 2 kap. 3§ och 3 kap. 4§ miljöbalken. Där föreskrivs krav på att bästa möjliga teknik används som orsakar minsta möjliga skada och intrång på miljön och andra motstående intressen med avseende på jordbruks- och skogsbruksproduktion, boende, byggande, miljö och övrig samhällsekonomi.

Med andra ord, om det är tekniskt möjligt att använda sig av markförlagd elkabel på den aktuella sträckan anser LRF att en analys skall utföras av Vattenfall där samtliga kostnader ingår för en grundlig samhällsekonomisk jämförelse av luftburna- respektive markförlagd kraftledning med avseende på de kostnader som uppstår till följd av:

- elektromagnetiska fält - risk för cancer och andra sjukdomar
- natur- och kulturmiljö och det rörliga friluftslivet
- boendemiljö och framtida möjligheter till byggande
- koldioxidbindning och skogsproduktion
- livsmedelsproduktion och brukningsvärde av jordbruksmark
- marknadsvärdeförändring av närliggande fastigheter
- drift och underhåll av ledningsgator

LRF menar att markförlagd elkabel både baserat på växelströms- och HVDC-VSC teknik bör beaktas som bästa möjliga teknik (ABB 2011, Siemens 2011, Anon. 2016) då det jämfört med luftburna växelströmsledningar ger fördelar för samhälle, företag, och individer. LRF ber därför att Vattenfall återkommer med ett uppdaterat samrådsunderlag som innehåller en jämförelse av olika tekniska alternativ som bygger på offerter framtagna av möjliga leverantörer av kraftledningssystem tillsammans med en mer djupgående samhällsekonomisk jämförelse av skilda teknikalternativs externa kostnader som ansluter till de hänsyn som föreskrivs i 2 kap. 3§ och 3 kap. 4§ miljöbalken. Ett sådant förfarande kan klargöra vad som sammantaget får anses vara bästa möjliga tekniklösning för närboende, miljö, och övrig företags- och samhällsekonomi.

Vår uppfattning är att bästa tillgängliga teknik för kraftöverföring skall användas i det svenska elnätet. LRF Mälardalen anser tillsvidare att en ny markkabel, gärna till huvuddelen förlagd i vägområdet till väg 20, vore bästa teknikalternativet och därmed en förutsättning för få bygga en ny kraftledning mellan Nykvarn- Almnäs.

Sökandens kommentar:

Sökanden hänvisar till sitt bemötande av LRF:s yttrande i sträckningssamrådet. Det skall i sammanhanget särskilt understrykas att studerade ledningssträckningar till övervägande del berör mark som är under planläggning för storskaliga verksamhetsområden.

4.3 Enskilda särskilt berörda

4.3.1 Fastighetsägare nr 1

Fastighetsägaren anser att det föreslagna alternativ C är det mest fördelaktiga gällande den nya elledningen enligt Underlag förundersöknings- och avgränsningssamråd 2019-01-09. Alternativ C, där ledningen anläggs i huvudsak längs med väg E20 skulle inte beröra våra intressen på något sätt och vi tycker detta är en fördelaktig dragning av ledningen.

Alternativ B motsätter vi oss då detta skulle innebära att ledningen dras på Ströpsta 3:32s mark och således påverkar vårt skogsbruk negativt. Om ledningen ska dras på vår mark föreslår vi att den förläggas i mark istället för i luftledning. Detta alternativ B anser vi också påverkar naturen och

upplevelsen för de som vistas i våra skogar på ett negativt sätt. Alternativ C anser vi att en ledning inte skulle ge samma negativa naturpåverkan då väg E20 redan stört naturupplevelsen för detta stråk.

Sökandens kommentar:

Sökanden har, efter genomfört kompletterande sträckningssamråd, valt att förorda alternativ C.

2019-06-28

2019-102326-0001

5 LÄNSSTYRELSENS BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Den 9 april 2019 meddelade Länsstyrelsen i Stockholms län sitt beslut att ny 130 kV ledning mellan Nykvarn och Almnäs samt flytt av befintlig ledning vid Almnäs i Nykvarns kommun inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, se Bilaga 4. Inför beslutet har Länsstyrelsen gjort en sammanvägning av den planerade verksamhetens art, storlek och lokalisering samt av vad som i övrigt framkommit i ärendet.

Länsstyrelsen anser utifrån vad som framkommit under samrådet att följande aspekt bör behandlas i den lilla miljökonsekvensbeskrivningen:

Det finns ett stort antal fornlämningar i anslutning till både Alternativ B och Alternativ C, som riskerar att påverkas. Samråd enligt 2 kap 10 § kulturmiljölagen (1988:950) kommer att krävas för båda alternativen. Troligen kommer även en tillståndsprövning enligt 2 kap 12 § att krävas för vissa delar av linjen. Eventuella tillstånd kommer då sannolikt vara villkorade med krav på arkeologiska åtgärder, antingen i form av undersökning och dokumentation av fornlämningar eller i form av åtgärder till skydd för fornlämningar. Länsstyrelsen enhet för kulturmiljö ska därför kontaktas inför den fortsatta planeringen av ledningen.

Länsstyrelsen vill även informera om följande inför slutligt val av sträckning:

Det södra alternativet, ledningsdragning B, passerar ett område som kan innehålla markföroreningar. I och med närheten till ett industriområde finns det en risk för markföroreningar som Länsstyrelsen inte har kännedom om. Om detta alternativ väljs anser Länsstyrelsen att det inför kommande markarbeten ska finnas en plan för hur eventuella föroreningar ska hanteras för att inte riskera att förvärra en föroreningssituation. Eventuellt förorenade områden ska identifieras och bedömas om de utgör en risk. Det bör även finnas en plan för hur eventuellt uppkomna förorenade överskottsmassor ska omhändertas. Eventuella utredningar och åtgärder ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Sökandens kommentar:

Gällande fornlämningar i närheten av den planerade nya ledningen kommer kontakt att tas med Länsstyrelsen, enligt deras önskemål. Se noggrannare beskrivning i avsnittet om konsekvenser för kulturmiljön i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB:n).

Gällande markföroreningar för alternativ B så har detta alternativ förkastats, Sökanden har valt att söka koncession för alternativ C.